

WYROK Z DNIA 4 GRUDNIA 2003 r.
WA 53/03

1. Skoro art. 273 k.k. penalizuje użycie dokumentu określonego w art. 271 k.k. lub w art. 272 k.k., to sąd skazując za popełnienie tego przestępstwa ma obowiązek wskazać, zarówno w opisie czynu jak i w kwalifikacji prawnej, którego z tych dokumentów sprawca użył, a więc czy dokumentu poświadczającego nieprawdę wskutek winy wystawcy (art. 271 k.k.), czy dokumentu poświadczającego nieprawdę w wyniku wprowadzenia wystawcy w błąd (art. 272 k.k.).

2. Dla bytu przestępstwa, które przewiduje art. 273 k.k. obojętne jest, czy wystawca dokumentu poświadczającego nieprawdę, tj. funkcjonariusz publiczny lub inna osoba uprawniona do wystawienia dokumentu, działał w celu osiągnięcia korzyści majątkowej czy w innym celu, jak również z jakich pobudek.

Przewodniczący: sędzia SN S. Kosmal.

Sędziowie SN: Z. Stefaniak, A. Tomczyk (sprawozdawca).

Prokurator Naczelnej Prokuratury Wojskowej: płk F. Szymański.

Sąd Najwyższy w sprawie ppłk Leszka W., oskarżonego o popełnienie dwukrotnie przestępstwa określonego w art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 273 k.k. oraz trzykrotnie przestępstwa określonego w art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k., po rozpoznaniu w Izbie Wojskowej na rozprawie w dniu 4 grudnia 2003 r. apelacji wniesionej przez prokuratora Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w R. na niekorzyść, od wyroku Wojskowego Sądu Okręgowego w W. z dnia 14 września 2003 r.,

u t r z y m a ł w mocy zaskarżony wyrok (...).

Z uzasadnienia:

Prokurator Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w R. oskarżył ppłk. Leszka W., m.in. o dwa czyny mające wypełniać dyspozycje przepisów art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 273 k.k. (...)

Wojskowy Sąd Okręgowy w W., wyrokiem z dnia 11 kwietnia 2003 r., uznał oskarżonego za winnego popełnienia m.in. wyżej opisanych czynów, przy czym zakwalifikował je jako przestępstwa określone w art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 273 k.k. w zw. z art. 271 § 1 k.k.

Od tej części wyroku apelację wywiódł prokurator Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w R., i zarzucając „obrazę przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 271 § 1 k.k. poprzez jego zastosowanie w kwalifikacji prawnej czynów przypisanych oskarżonemu pkt I i II sentencji wyroku i przyjęcie, że dopuścił się on występków z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 273 k.k. w zw. z art. 271 § 1 k.k., zamiast prawidłowo z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 273 k.k.”, wniósł o „zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wyeliminowanie z kwalifikacji prawnej

czynów przypisanych oskarżonemu ppłk. Leszkowi W. w pkt I i II sentencji wyroku art. 271 § 1 k.k. i przyjęcie, że dopuścił się on w obu przypadkach przestępstw z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 273 k.k.

W uzasadnieniu środka odwoławczego skarżący wskazał, że sąd pierwszej instancji błędnie dokonał korekty kwalifikacji prawnej czynów przypisanych oskarżonemu w pkt I i II sentencji wyroku, bowiem:

– gdyby przyjąć rozumowanie zaprezentowane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, sąd ten powinien zastosować kwalifikację uzupełnioną o art. 271 § 3 k.k., gdyż oskarżony użył dokumentu, w którym inna osoba poświadczyła nieprawdę w celu osiągnięcia korzyści majątkowej;

– przepis art. 273 k.k. w przypadku jego zastosowania, daje samodzielną podstawę do skazania sprawcy na karę grzywny, ograniczenia wolności lub pozbawienia wolności do lat 2, niezależnie od tego czy użył on dokumentu określonego w art. 271 k.k. (o którym mowa w § 1 czy w § 3 tego przepisu) lub 272 k.k. (...).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Analiza przepisu art. 273 k.k. prowadzi do niewątpliwego wniosku, że penalizuje on używanie dokumentu:

a) określonego w art. 271 k.k., a więc dokumentu, w którym funkcjonariusz publiczny lub osoba niebędąca funkcjonariuszem publicznym, ale uprawniona do wystawienia dokumentu, poświadczyła nieprawdę;

b) określonego w art. 272 k.k., a więc dokumentu, w którym poświadczenie nieprawdy zostało wyłudzone przez podstępne wprowadzenie w błąd funkcjonariusza publicznego lub osoby niebędącej funkcjonariuszem publicznym, ale uprawnionej do wystawienia dokumentu.

Nie chodzi więc w tym przepisie o jakiegokolwiek dokumenty, ale o dokumenty ściśle określone. Przykładowo, poza polem kryminalizacji zakreślonym w art. 272 k.k. pozostaje używanie dokumentu podrobionego lub przerobionego, gdyż używanie takiego dokumentu jako autentycznego jest zabronione w art. 270 § 1 k.k. Jeżeli więc w ustalonym stanie faktycznym sprawca używa jednego z dokumentów wymienionych w art. 273 k.k., to obowiązkiem sądu jest wskazanie którego. Dopiero bowiem wówczas kwalifikacja prawna oddaje pełen obraz działania sprawcy. Prawidłowo więc postąpił Wojskowy Sąd Okręgowy w W., uzupełniając kwalifikację prawną przypisanych oskarżonemu czynów o przepis art. 271 § 1 k.k., i wskazując tym samym (w ślad za opisem czynu), że ppłk Leszek W. przedstawił dowódcy jednostki dokument w postaci rachunku, w którym inna osoba uprawniona do wystawienia tego dokumentu poświadczyła nieprawdę co do okoliczności mającej znaczenie prawne. W tej sytuacji uznać należy, że zarzut obrazy prawa materialnego sformułowany w apelacji jest niesłuszny.

Z uzasadnienia środka odwoławczego wynika, że – co do zasady – skarżący dopuszcza możliwość uzupełnienia kwalifikacji, tyle iż wskazuje w takiej sytuacji na konieczność jej uzupełnienia o przepis art. 271 § 3 k.k., bowiem oskarżony użył dokumentu, w którym inna osoba poświadczyła nieprawdę w celu osiągnięcia korzyści majątkowej.

Z takim rozumowaniem nie można zgodzić się, ponieważ przepis art. 273 k.k. penalizuje użycie dokumentu poświadczającego nieprawdę i odsyłając do art. 271 lub 272 k.k. wyraźnie wskazuje, że chodzi w nim o dokument właśnie zdefiniowany w każdym z tych przepisów, a nie o osobę wystawcy dokumentu. Dla bytu

przestępstwa z art. 273 k.k. obojętne jest więc, czy sprawca używał dokumentu wystawionego przez funkcjonariusza publicznego, czy też przez inną osobę uprawnioną do wystawienia dokumentu oraz czy ów wystawca dokumentu działał w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, czy też z innych powodów pozwalających np. na uznanie jego zachowania za wypadek mniejszej wagi. Ważne jest natomiast, by ów dokument poświadczał nieprawdę niezależnie od motywów, pobudek wystawcy bądź na skutek wyłudzenia, bo tylko użycie takiego dokumentu jest karalne na podstawie art. 273 k.k.

Druga teza wskazana w uzasadnieniu środka odwoławczego jest oczywiście słuszna, ale okoliczność w niej podniesiona nie ma żadnego znaczenia dla kwalifikacji prawnej będącej przedmiotem zarzutu. (...)